

~~Wilh. Ludwell~~

1248.

- ~~1.) Tractatus juris ad Institutiones~~
- ~~2.) Sist. II. Thesaurum juris~~

Wilhelmi Ludwell dissertationes XVIII. ad
Justinianearum Institutiones. Altorff. 1627.

Henrici Beszel dissertationes ad jus Pandec-
tarum Marp. 1627. Vol. 1.

Altorff. Sammelbd.
Lal.

] M13

6

DISPUTATIO SEXTA.
AD
IVSTINIANEAS
INSTITVTIONES.

Quam

Permissu & autoritate

Amplissimæ Facultatis Juridicæ in celeberrima Altdorfina.

PRÆSIDE

DN. WILHELMO LUDWELL
BORUSSO.

Ventilandam exhibuit.

JOHANNES FRIDERICUS LOHET,
STUTGARD. WÜRTEMBERGICUS.

Hora locoq; consuetis.

Mense Februario,

ANNO M. DC. XXVII.

ALTDORPHI NORICORUM,
E Typographia Balthasaris Scherffij,
Universitatis Typographi.

1732

JUSTINIANS

INSTITUTIONES

Amphibrosius

DI WILHELMO LUDWIG

JOHANNES FRIEDRICH

Georg

Typograph

repetitio rei à domino fieri debet, sub pœna amissionis domini, ut
ex Balb. docet Schneid. ad d. pr. n. 6. Adde Giph. ad d. princ. Quomo-
do autem hæc duo invicem se differant, non una omnium est sen-
tentia. Vulgo Dd. Usucapionem ad res mobiles præscriptionem ad
res immobiles referunt. Schneid. ad d. princ. n. 9. & Myns. ibid. n. 4.
Sed refelluntur per l. 17. l. 18. l. 23. l. 37. l. 38. l. 39. ff. d. Usuc. & Usurp. jun-
ct. l. unic. C. d. usuc. transf. & d. princ. Inst. de Usucap. Borch. ibi n. 3.
Arum. Exerc. 6. th. 3. Aliter Vult. ad d. princ. n. 10. & lib. 1. Iur. Rom. c.
71. n. 7. qui Usucapionem rerum corporalium tantum, præscriptio-
nem verò tam corporalium quàm incorporalium esse putat, Sed
& hoc vix recipi potest, propter l. 4. §. fin. l. 10. §. fin. ff. d. tit. l. ult. C. d.
præscript. long. temp. & d. l. unic. C. de Usuc. transf. Jacob. Cram. Disp. 9.
th. 6. Adde Bachov. ad Treutl. vol. 1. Disp. 17. th. 8. lit. E. Valent. Riemer.
dec. 4. q. 7. And. Gerh. dec. 5. q. 3. Nos ambiguitatem in vocabulo præ-
scriptionis agnoscimus. Aut enim accipitur generaliter pro quali-
bet exceptione ut in l. pen. & ult. C. de Except. l. 11. in fin. ff. eod. l. 29. pr.
ff. de Except. re judic. l. 91. ff. de solut. Aut specialius pro exceptione
ex possessione temporis lege definiti, ut in rubrica ff. de divers.
& temp. præscript. Atq; hoc sensu præscriptionem ab Usucapio-
ne differre expeditum est. Aut deniq; accipitur pro acquisitione per
longam possessionem, ut in rubr. Inst. de Usucap. & longi. temp. præ-
script. (ubi perperam pro præscriptionibus, Cujac. Borch. & alii sub-
stituunt possessionibus Vult. ad d. princ. n. 11. Don. d. lib. 5. com. c. 4.) Et
hæc tribus olim modis ab Usucapione differebat: rebus videlicet
possessis, tempore & effectu. Don. d. c. 4. Borch. ad d. pr. Vult. n. 7.
Treutl. th. 1. lit. H. Hodie verò ex Constitutione Justiniani præscriptio-
nis & Usucapionis Jura ferè confusa sunt, ut vix ulla superesse vi-
deatur differentia d. l. unic. C. d. usucap. transf. Arum. d. th. 3. Foman d.
D. 11. th. 1. Treutl. d. litt. H. in fin. (d) l. 3. ff. d. Usurp. & usuc. ubi Cujac.
& Borch. legunt adeptio securi Ulpian. in frag. tit. 19. §. 7. Alii malunt
acquisitionem, quod probare videtur Vult. etiam d. c. 71. n. 2. Verùm
vix quicquam interest utram sequaris lectionem. Est enim Usucapio
adjectio domini, quia dominium possessioni à lege adjicitur Don. d.
c. 4. Wesenb. in w. ff. h. tit. n. 1. Vult. ad d. princ. h. tit. n. 9. Est & adeptio,
quod qui possidet, adjectum adipiscatur dominium. Et tandem ad-
quisitio: quia usucapio est modus acquirendi dominium §. fin. Inst.
de usucap.

de usu & habit. Glossa ad d. l. 3. ff. de Usurp. & Usucap. Adde Foman d. D. 12. th. 2. lit. A. (e) Possessio enim tempore legitimo continuata usucapionis fundamentum est; quo deficiente, & ipsam deficere, necesse est, l. 25. ff. h. tit. c. 3. d. Reg. Jur. in 6. Vult. ad d. princ. n. 25. (f) Quæ verba Cujac. in d. l. 3. Borch. ad d. pr. n. 14. Duar. ad h. tit. c. 1. & alii Triboniani non Modestini esse contendunt. Quod ut esse fortassis possit, ita dicere necesse non est: cum utiq; negari haud possit, & Modestini tempore lege tempus definitum fuisse. Arum. d. Exerc. 6. th. 2. in fin. Forst. p. 1. D. 9. th. 4. Foman d. th. 2. lit. C.

II.

Usucapiendi potestatem Jus Civile, (a) omnibus qui dominium acquirere & possidere possunt (b) etiam filiisfam. (c) & pupillis; (d) non autem furiosis. (e)

(a) Usucapio à Græcis inventa est, ut probat Obrecht ex Platonis lib. 2. de LL. & Isocrate in Archidamo. Niell. Disp. 11. th. 2. lit. A. Romanis verò recepta est per decemviros in 12. tabb. relata arg. pr. Inst. h. tit. ubi Theoph. Borch. Wesenb. tandemq; variis principum constitutionibus emendata d. princ. & tot. tit. C. de prescript. long. temp. Wesemb. in 2. ff. h. tit. n. 9. (b) d. l. 3. l. 8. §. 1. l. 25. ff. h. tit. Cujusmodi sunt omnes cives Romani, non peregrini, nec servi, utpote qui nec possidere, nec usucapere quicquam possunt, l. 4. §. 4. l. 44. §. fin. ff. d. rit. l. 118. ff. d. Reg. Jur. Dominus tamen etiam ignorans, ex causa peculii per servum usucapit l. 1. §. 5. l. 44. §. 1. ff. d. acquir. poss. d. l. 8. ff. d. Usurp. & Usuc. l. 2. §. 11. ff. pro emptore. Treutl. d. D. th. 2. lit. E. An & per procuratorem? Omnino, l. 1. §. 20. ff. d. acq. poss. Spen. Inst. per quas person. cuiq;. Sed sciens, non ignorans, l. 47. ff. d. Usur. & Usuc. Fom. d. D. 12. th. 4. lit. B. in fin. (c) maximè castrensia & quasi castrensia peculia d. l. 4. §. 1. ff. h. tit. quia in his pro Patribusfam. habentur l. 6. §. fin. ff. d. injust. rupt. & irrit. testam. eadem possidere & acquirere sibi pleno Jure possunt §. 1. Inst. d. tit. per quas person. cuiq; acquir. Nam in reliquis quidem quoad ipsum usucapiendi factum, usucapere Filiisfam. possunt; non vero quoad jus ex Usucapione resultans, illud enim statim Patri acquiritur princ. Inst. d. tit. Vult. ad tit. d. Usucap. n. 12. (d) Etiam si sine tutoris autoritate possidere ceperint; modo animum possi-

possidendi habuerint, *d. l. 4. § 2. ff. d. tit.* Possunt enim pupilli & sine tutore possessionem nancisci *l. 32. § 2. ff. d. acquir. poss.* quia facti potius est quàm Juris *l. 1. § 3. ff. eod.* Quod verum est, si ejus ætatis sint, ut intellectum capiant. Nam infantes non aliter, quàm si tutoris auctoritas accesserit, possidere & usucapere possunt, *l. 1. § 3. in fin. & l. 32. § 2. ff. h. tit. Don. d. lib. 5. c. 11. Bronch. cent. 3. ass. 87. Fachin. § 8. contr. 19. Arum. D. ad w. 20. th. 8.* (e) Qui ne quidem Curatore autore usucapere possunt *arg. d. l. 1. § 3. ff. d. acquir. possess. junct. l. 5. ff. d. Reg. Jur.* eò quod mens ipsis prorsus adempta sit *l. 40. ff. d. Reg. Jur.* Sed si usucapionem ante furorem semel cœperint, furor postea superveniens, eam non interrumpit, *l. 44. § 6. ff. de Usurp. & Usuc.* Quemadmodum & ejus nomine Curator rectè Usucepit *arg. l. 2. ff. d. honor. possess. furios. Don. d. c. 12. Vult. d. lib. n. 13. Forst. D. 9. th. 12. Fom. d. th. 4. lit. A.*

III.

Idq; in rebus quibusvis (a) non prohibitis vel natura sua, ut res quæ non sunt in commercio, (b) & meræ facultatis: (c) vel lege, partim favore Dominorum, ut res pupillares, (d) minorum, (e) dotales (f) & similes; (g) partim odio possessorum, ut res furtivæ, (h) vi possessæ (i) & præfidi contra legem Juliam donatæ. (k)

(a) Tam mobilibus quàm immobilibus *pr. Inst. h. tit. Ulp. d. tit. 19. § 7.* etiam incorporalibus. Nam quamvis hæ possideri propriè nequeant *l. 3. ff. de acquir. poss.* quasi tamen possideri possunt, *arg. l. 10. § 1. ff. de Usurp. & Usuc.* quoad Usucapionem hodiè sufficit, *ut Diss. preced. dictum.* (b) Ut res divini Juris, Sacræ, Sanctæ, religiosæ, liber homo *§ 1. Inst. h. tit. l. 9. ff. eod. l. pen. ff. d. mori. infer.* Item res publicæ *l. 45. ff. d. Usurp. & Usuc.* quæ & ipsæ commercio privatorum exemptæ sunt, *arg. § 6. Inst. de rer. divis. Vult. ad d. tit. Inst. de Usucap. n. 14.* (c) *arg. l. 2. ff. de viapub. & itin. publ. resc. Gail. 2. obs. 18. n. 4.* nisi prohibitioni interpositæ is qui facultatem meram habebat, cum patientia acquieverit. *l. 18. § fin. ff. quemad. serv. amitt. l. 10. in fin. ff. si servitus vindic. Gl. in l. 11. ff. d. serv. urb. præd. & Gl. in c. Abbate 25. de V. S. Trentl. d. D. th. 3. lit. I.* Aliud igitur dicendum si res non meræ facultatis, sed etiam

tiam juris sit *l. 3. l. 4. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* Ejusmodi res est hereditatis aditio, *l. 7. in fin. ff. de Curator. furios. & l. 3. C. de instit. & substi.* Cui præscribi spacio 30. annor. Dd. communiter volunt, teste *Coras. 6. miscell. 27.* Quid autem de jure reluendi pignoris? Hinc ne quidem longissimo 30. vel 40. annor. tempore præscribi verius est; quia creditor in mala fide est; & non suo, sed debitoris nomine possidet *l. 13. ff. d. Usurp. & Usuc. Borch. in tract. de Usur. c. 6. n. 13. Bronch. cent. 4. ass. 4. Arum. Exerc. 6. th. 9. Elias Rober. D. 9. coron. 1.* Idem dicendum de pacto retro vendendo, arg. *l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit.* Cum & hic in mala fide sit, utpote suæ promissionis & obligationis conscius *Borch. d. c. 6. n. pen. & ult. Fachin 2. contr. 13. Dn. Vngep. Exerc. 7. q. 4. in fin.* Et ita in Camera observari testatur *Gail. 2. obs. 18. Myns. cent. 1. obs. 16.* (d) Contra pupillos enim nec incipit præscriptio, nec contra defunctum cæpta, currit; Sed durante pupillari ætate omnis præscriptio cessat, atq; dormit *l. 10. & ibi Gothf. ff. quibus mod. serv. amitt. l. 48. ff. d. acquir. rer. dom. l. 3. vers. pupillari C. de præscript. 30. annor. Gædd. ad l. 28. n. æ. ff. d. V. S. Vult. Inst. d. Vsucap. n. 16. Wesenb. in w. ff. h. tit. n. 14.* Aliud est in re aliena à pupillo bona fide possessa: ea vero si venierit, b. f. emptori, in facto ex justa causa erranti procedit usucapio, *l. 2. §. 15. ff. pro empt.* Item si cæpta sit adversus defunctum, qui posthumum heredem reliquit, impleri potest, priusquam posthumus nascatur, *l. 45. ff. de minor. Cujac. 24. obs. 14. in fin.* (e) supra pubertatem, contra quos tantum currit præscriptio 30. annor. *l. 3. C. de præscript. 30. ann. l. 3. C. quib. non objic. long. temp. præscript. non minor. l. fin. C. in quib. caus. in integr. rest. Vult. d. n. 16.* (f) *l. 30. C. de jure dot. nisi præscriptio antequam dotales fierent, inchoata fuerit, l. 48. ff. d. acquir. rer. dom. l. 16. ff. de fund. dot. Cujac. lib. 14. obs. 9. Vult. d. loco n. 17.* (g) Cujusmodi sunt res fisci § 4. *Inst. de Vsuc. l. 14. l. 18. ff. eod.* Res principis *t. tit. C. ne rei dom. vet. temp. vind. Res Civitatum l. 9. ff. h. tit.* (h) Non ab ipso fure (is enim alia ratione impeditur, quia mala fide possidet) sed à quovis alio, etiam à bonæ fidei possessore, propter vitium quod rei inhæret, eamq; comitatur ad quoscunq; tandem pervenerit, § 6. *Inst. h. tit. l. 7. C. d. Vsuc. pro empt. l. 24. ff. h. tit. nostro. Gell. 17. noct. c. 7.* Huc pertinent & res amotæ *l. pen. ff. d. act. rer. amot. & servus fugitivus, qui sui ipsius furtum facit, § 1. Inst. h. tit. l. 1. C. de serv. fugit, & l. 60. ff. de Furt.* Quod autem de rebus furtivis dictum, obtinet & in eo, quod ex iis perceptum conceptumq;

ceptumq; l. 4. § 40. ff. h. tit. Unde & partus ancillæ furtivæ in eadem
causa est; nisi apud b. f. possessorem conceptus & editus sit l. 33.
princ. ff. d. Usurp. & Vsuc. l. 48. § 5. ff. de furt. & l. 3. C. de Vsuc. pro empr.
Gædd. ad l. 26. ff. de V. S. Don. 5. Comment. 25, Niell. D. 11. th. 7. Dn. Vn-
gep. d. Exerc. 7. q. 3. Aliud obtinet in foetu pecorum. Is enim cum in
fructu sit, § 38. Inst. de Rer. div. statim b. f. possessori acquiritur l. 48. §
fin. ff. de acquir. rer. domin. nec Usucapione eget. Quod enim semel me-
um est amplius meum fieri nequit § 10. Inst. de Legat. l. 159. ff. de R. L.
Gædd. d. loc. Don. d. lib. 5. c. 26. & ibi Hillig. (i) d. § 2. Inst. de Vsuc. l. 4. § 22.
ff. eod. l. 86. ff. d. furt. l. fin. ff. vi bonor. rapt. d. l. 48. ff. de acquir. rer. dom. (k)
d. l. 48 pr. l. pen. pr. ff. ad L. lul. repetund. Et hæc omnia tam diu obtinent,
donec vitium purgatum fuerit, quod contigit quando res in potesta-
tem domini aut possessoris redierit § 3. Inst. d. t. l. 4. § 6. l. 24. § 1. ff. eod. l.
84. ff. de furt. Don. 5. comm. 28. Cujac. 12. obs. 3.

IV.

Sed ita demum, si possessio (a) Civilis (b) per tem-
pus lege definitum (c) continuata fuerit. (d)

(a) Sine possessione enim nulla Usucapio procedit l. 3. l. 25. ff. h. t.
Unde vulgatum illud, tantum præscriptum, quantum usucaptum,
l. 1. § 5. ibiq; Gl. ff. de itin. act. uq; priu. Treutl. d. D. th. 2. lit. A. (b) Duplex
constituitur possessio in legibus nostris, una naturalis, altera Civilis,
l. 10. C. de acquir. poss. illa potissimum in jure consistit & intellectu per-
cipitur; hæc in facto & corpore magis constat. Ultraq; est rei detentio,
sed illa animo & opinione Domini, hæc citra animum, affectio-
nemq; domini. Cujac. lib. 9. obs. 33. Unde manifestum est naturalem
possessionem ad Usucapionem non sufficere, sed Civilem requiri.
Cum enim Usucapio sit modus acquirendi domini, dominium au-
tem non acquiratur sine animo & voluntate acquirentis l. 55. ff. d. O.
& A. necessarium est talem hic intelligi possessionem qua animo &
voluntate domini res detinentur, pr. & § 1. Inst. de Vsucap. Schneid. ad d.
pr. n. 58. Vult. n. 27. Treutl. d. D. th. 5. lit. C. D. (c) Non enim sufficit per
tempus aliquod possedisse, nisi tempus illud legis definitioni re-
spondeat, quæ pro rerum varietate & ipsa variat, ut infra dicetur.
(d) Nam si usurpata id est interrupta fuerit, sive naturaliter pos-
sessione

fessione rei verè in alium translata l. 4. § 22. l. 15. ff. h. t. l. 30. § 4. ff. de ac-
 quir. possess. Sive civiliter per litis contestationem, l. 10. C. d. r. l. 10. C. de
 longi temp. præscript. Et ipsa Usucapio interrupta & interpellata cen-
 setur, l. 10. C. de acquir. possess. Don. d. lib. 5. c. 21. Duar. ad. d. tit. ff. d. Usuc.
 C. pen. & ult. Ilico Vmm. D. ad processum jud. 12. th. 5. n. 20. Interdum ta-
 men, quamvis revera interrupta sit, continua nihilominus adhuc
 fingitur, ut in successoribus § 7. Inst. d. t. ubi Borch. Vult. Schneid. quodq;
 jure singulari benigne receptum est: cum aliàs possessio, ne in suos
 quidem heredes ipso jure continetur, sed nova apprehensione o-
 pus sit, l. 23. ff. d. acquir. poss. Gædd. ad d. l. 24. n. 18. ff. d. V. S. Arum. Ex-
 erc. 10. in Coroll. Et habet illa continuatio locum non in Universali
 tantum successore, qualis est heres & bonorum possessor, sed & in
 particulari, puta, legatario, emptore, donatario § 8. Inst. d. t. wesenb.
 in w. ff. h. t. n. 12. Sed hoc tamen cum discrimine; quod illi profit an-
 tecessorem in b. f. fuisse, quamvis ipse malam fidem habeat: & con-
 tranoceat antecessoris mala fides, licet ipse bona fide possederit, d. §
 7. Inst. h. t. cum non tam suo quàm defuncti, cujus jure utitur l. 59. ff. de
 Reg. Jur. respectu usucapiat, Vult. d. loc. n. 36. Hinc vero neq; bona
 fides antecessoris profit, si ipse in mala fide sit; neq; mala fides no-
 ceat, si ipse in bona fide sit: nisi auctoris & antecessoris sui accessione
 & possessione uti velit, l. 2. § 17. & § 20. ff. pro. empt. l. 5. ff. de divers. &
 temp. præscript. junct. l. 13. § 1. ff. d. acquir. poss. Don. 5. Comm. 20. wesenb. in
 w. ff. pro hereden. 2. Hunn. 2. var. resol. tr. 3. q. 5. Treutl. d. D. th. 5. lit. B.

V.

Possessio justa esse debet, quæ & titulum habeat ad
 transferendum dominium habilem, (a) & bonam fi-
 dem: (b) quam ab initio possessionis adfuisse jure Ci-
 vili sufficit (c) Tempus (d) verò ordinarium in rebus
 mobilibus hodiè triennium (e) est, in rebus immobi-
 libus decennium inter præsentem, vicennium inter ab-
 sentes (f) Extraordinarium quadriennium. (g)

(a) l. 3. § 21. ff. d. acquir. poss. l. 31. ff. acquir. rer. dom. & l. 4. C. de præ-
 script. long. temp. Est autem titulus vel generalis vel specialis. Gene-
 ralis vocatur pro suo, qui omnium aliarum causarum communis est
 l. 1. ff. pro suo. Solus tamen ad Usucapionem non sufficit, nisi alia ali-

Q

qua

qua causa specialis præcesserit, propter quam quis pro suo possideat
l. 27. & ibi Cujac. ff. de Vsurp. & Vsuc. vel saltem probabiliter præcessisse
credatur. Nam & putativum titulum ad Usucapionem prodesse exi-
stimamus: Si modo iusta erroris causa sublit, l. 11. ff. pro empt. l. ult. ff. pro
suo l. 48. ff. de Vsurp. & Vsuc. l. 2. § 16. ff. pro Empt. Bronch. cent. 2. misc. ass. 42.
Gram. D. 9. th. 17. Treutl. d. D. th. 5. lit. F. in fin. Specialis titulus iterum vel
singularis est, ut pro empto, pro donato, pro legato, pro dote,
pro transacto. Vel Universalis, ut pro herede & bonorum posses-
sore l. 3. l. fin. ff. pro hered. Quo titulo & suos usucapere posse verius
putamus, per ea quæ habet Fachin. 6. contr. 11. Arum. d. Exerc. 6. th. 8.
Gerh. Dec. 6. q. 2. Elias Rober. D. 9. th. 9. Paul. Berens. D. 5. th. 1. q. 9. (b) pr.
Inst. h. t. & l. 2. C. de præscript. long. temp. quæ est alienæ rei l. 32. § 1. ff. h.
t. l. 109 ibiq; Gædd. de V. S. & injustæ possessionis ignorantia, l. 28. ff. de
noxal. act. Dn. Kugepaur. d. Exerc. 7. q. 2. nec unquam sine titulo præ-
sumitur: cum quilibet scire debeat, quod suum non est, hoc ad a-
lium omnibus modis pertinere, l. ult. C. unde vi Fach. 8. contr. 32. Non
autem possidentis tantum sed & tradentis bona fides requiritur, sal-
tem in re mobili, ne aliàs in furti vitium cadat l. 1. 4. 6. 7. C. pro empt.
& ibi Cujac. in τ. (c) In cæteris quidem contractibus tempore tra-
ditionis, in emptione vero & contractus & traditionis. l. pen. ff. de
Vsurp. & Vsucap. l. 2. pr. ff. pro emt. postea superveniens alienæ rei
scientia Usucapionem non impedit l. unic. C. de Vsuc. transf. § 7. Inst.
de Vsucap. Sive res mobiles sint, sive immobiles, arg. l. 4. § 18. ff. h. t.
Wesenb. in τ. ff. n. 11. Gædd. d. loc. n. 9. Gerh. d. D. 6. q. 4. Forst. D. 9. q. 6. Se-
cus est Jure Canonico, quod bonam fidem usq; ad ultimum com-
pletæ Usucapionis momentum requirit. c. 5. c. fin. extr. de præscript.
Idq; usu receptum, & in Camera quoq; observatum testatur Myns.
cent. 4. obs. 6. Gail. 12. obs. 18. n. 7. (d) Quod computamus non à mo-
mento ad momentum, id est, ab hora ad horam, ut aliàs fit in ætate
minorum l. 3. § 3. ff. de minor. in actionibus personalibus & tempora-
libus l. 6. ff. de O. & A. l. 99. § 1. ff. de V. O. sed à die ad diem, l. 7. ff. de V-
surp. & Vsuc. ita ut postremus dies cœptus, pro completo habeatur,
l. 6. ff. eod. l. pen. pr. ff. de divers. & temp. præscript. Hottom. 1. Amicab. q. 26.
Rationem autem differentiæ hujus aliam reddit Don. 5. comm. c. 19. a-
liam Gædd. add. l. 2. § 1. ff. de V. S. n. 27. adde Bronch. cent. 4. ass. 8. (e) Olim
anno uno res mobiles usucapiebantur; sed hodie ex constitutione
Justin

Subh. apb. 24

Justin. cui illud tempus nimis augustum visum fuit, triennio, *pr. Inst. h. t. l. unic. C. de Vsuc. transf.* (f) Res immobiles, si mancipi, sive in solo Italico fuissent, biennio antiquitus: hodie vero sublato rerum mancipi nec mancipi discrimine, omnes indistinctè, decem annis inter præsentis, & viginti inter absentes usucapiuntur, *d. pr. & l. fin. C. de præsc. long. temp.* Absens autem hîc dicitur, qui non in eadem provincia domicilium habet, præsens contra, qui in eadem habitat, *d. l. fin. C. de præsc. long. temp. & Auth. quod si quibusdam C. eod.* Adde *Cujac. 7. obs. 34.* (g) In bonis vacantibus fisco nondum nunciatis, & ab alio possessis, *l. 1. C. de quadr. præscr. & §. 4. Vbi Dd. Inst. h. t.* Præscriptionem autem 30. vel 40. annorum hîc omittimus; quia per eam non tam dominium, de cuius acquisitione hic agimus, quàm exceptio acquiritur *tot. tit. de præsc. 30. vel. 40. ann. Don. d. lib. 5. c. 31.*

VI.

Finis est publicum bonum, ut litium aliquis esset finis & dominia rerum non semper in incerto, (a) Effectus verum est plenum dominium. (b) adeò ut contra illud nec ex capite ignorantiae detur restitutio in integrum. (c)

(a) *d. pr. Inst. h. t. l. 1. ff. eod. l. 5. ff. pro suo* Non est igitur ea ab æquitate ne quidem naturali omninò aliena, ut post alios contendit *Hunn. 2. var. resol. 11. 3. q. 2.* Nam quamvis id quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri nequeat, *l. 11. ff. d. R. I.* & naturà æquum sit, neminem cum alterius detrimento locupletari, *l. 14. ff. de Cond. indebiti c. 48. R. I. in 6to.* Negligentiæ tamen domini, tam diu res suas non curantis efficit, ut non sine omni eius facto dominium usufruanti adijci videatur: vix enim est, ut non alienet, qui usucapi patitur, *l. 28. ff. de V. S. l. 16. ff. de fund. dotat.* & damnum quod quis sua culpa sentit sentire non intelligitur, *l. 203. ff. de R. I.* Deinde licet fortassis iniqua videatur præscriptio, respectu privati commodi: æquissima tamen est respectu utilitatis publicæ, quæ semper præferenda est privata *l. unic. § 14. C. de caduc. toll.* cum meritò lex inferior, quæ habet suum cuiq; tribuendum esse, cedat superiori, ut scilicet conservetur publica hominum societas & tranquillitas *Schneid. add. pr. Inst. h. t. m.*

*b. t. n. 12. & 12. Mynf. n. 16. Vult. n. 42. & seqq. Donell. s. com. 30. Vacun. à
 Vacun. 2. declar. 28. n. 4. Arum. d. Exerc. th. 1. Bronch. cent. 4. aff. 2. (b) Quod
 in rebus mobilibus expeditum est, in immobilibus verò utile dun-
 taxat Dominium acquiri quidam volunt, *Gl. ad. d. pr. Inst. b. t. & ibi
 Schneid.* Sed verius est in his quoq; verum acquiri Usucapione Do-
 minium *d. pr. l. ult. in fin. C. de Edictis Divi Hadr. tollendis l. 20. C. de pactis.
 Vult. adhunc rit. n. 47. Wesenb. in w. ff. n. 14. Fachin. 1. contr. 70. Arum. d.
 Exerc. th. 10. Elias Rob. d. D. 9. th. 12. Hæn. d. Disp. th. 16. (c) l. ult. ibi: nul-
 la scientia vel ignorantia expectanda C. de præscript. long. temp. Et nisi
 hoc admitteretur, vix ullus præscriptioni locus foret. Quis enim
 rerum suarum adeò prodigus existeret, ut sciens ab alio usucapi eas
 pateretur? *Fach. d. lib. 1. c. 69. Bronch. cent. 1. miscell. assert. 30. Arum. d.
 Exercit. th. 10. Elias Rober. d. Disp. th. 11. Hæn. d. Disp. th. 17. Cui conse-
 quens est, possessorem rem semel legitimè usucaptam etiam in foro
 conscientia retinere posse, licet postea cognoverit eam alienam fu-
 isse, arg. c. 5. extr. de præscript. Res enim cujus Dominium possessio-
 ne nactus sum, mea jam est, non alterius, proindeq; eam alteri re-
 stituere nullo jure teneor. *Fach. d. lib. 1. c. 64. Hæn. d. D. th. 11. Paul. Be-
 renf. d. D. 5. th. 1. q. 8.****

VII.

Alter modus acquirendi (a) est donatio, (b) quæ
 in genere describi potest (c) actus, (d) quo liberalita-
 tem exercemus. (e) Estq; vel mortis causa, vel inter-
 vivos. (f)

(a) §. fin. *Inst. de Usu & hab. princ. Inst. de donat.* Quomodo autem,
 & qua ratione Imp. donationem ad modos acquirendi dominium
 retulerit, variant Interpp. nostri, ut videre est apud *Don. s. com. 2.
 Vult. ad pr. Inst. de donat. Wesenb. ibid. Gerhard. Dec. 6. q. 6.* Nos id fa-
 ctum putamus respectu mortis causa donationis, quæ ipso jure Do-
 minium transfert *ut inf. dicetur.* Nam donatio simplex inter vivos,
 nec olim aliter Dominium transtulit, quam traditione, aut manci-
 patione consummata; nec hodie etiam cum pactum legitimum
 sit, quod obligationem tantum producit. *Wesenb. ad d. pr. donatio
 quoq; propter nuptias contracta specialis est ex Constit. Inst. Nov.
 119.* Tractat tamen Imp. & de his sub hoc titulo ob materiae cogna-
 tionem

tionem arg. pr. inf. de legat. (b) ita dicta à dono quasi doni datio l. 35. §. 1. ff. de mort. caus. donat. Adde Tholosan. in syntag. jur. Univ. lib. 28. cap. 7. n. 3. (c) nam definiri perfectè propter specierum subjectarum diversam naturam vix potest, ut rectè Henning. Wegen. D. 6. th. 6. lit. A. in fin. (d) arg. l. 19. ff. de V. S. Foman. D. 13. th. 1. lit. A. (e) Idq; vel simpliciter ex nulla juris, aut officii necessitate l. 14. ff. de V. S. ut in donatione simplici inter vivos l. 1. l. 29. ff. de donat. l. 82. ff. de R. I. vel relatè, & ob causam aliquam, ut in donatione mortis causa propter nuptias, & similibus d. l. 1. de donat. Tholosan. d. c. 7. n. 6. & 7. (f) d. pr. Inst. de donat. l. 25. in pr. C. de donat.

VIII.

Mortis causa donatio (a) est, quæ fit cogitatione mortis, vel periculi alicujus. (b) Ea legatis ferè per omnia exæquata est. (c) Revocatur convalescentia, vel liberatione à periculo, (d) Pœnitentia, (e) & donatarii morte. (f)

(a) Quæ vel in specie sic dicta est, de qua hoc loco: vel legatum, & fideicom. de quibus inf. in materia testam. (b) §. 1. Inst. de Donat. l. 1. & pass. t. t. ff. & C. de mort. caus. donat. Mortis autem cogitatione fieri intelligitur, non tantum, si quis jam revera in mortis periculo constitutus sit, sed etiam si nullo adhuc urgente morbo, vel periculo, solum mortalitatis cogitatione donet. l. 3. cum. LL. seqq. ff. d. t. quod tamen ipsum exprimendum à donatore est, alias donatio inter vivos præsumitur etiam à moriente facta, l. 42. §. fin. ff. d. t. nisi expressè mortis mentionem fecerit. Nam tum in dubio mortis causa donatio censetur. Schneid. add. §. 1. Inst. de donat. n. 3. Wesenb. in t. ff. de mort. caus. donat. n. 2. Treutl. vol. 2. Disp. 19. th. fin. lit. A. Sed quid si clausula de non revocanda, ea adjecta fuerit? Adhuc mortis causa donationem manere existimamus l. 13. in fin. l. 35. §. 4. ff. de mort. caus. donat. Nov. 87. pr. & cap. 7. Treutl. d. loco Forst. D. 10. q. 11. Hunn. 2. var. resol. tr. 4. q. 2. Illud non interesse videtur præsens sit donatarius, vel absens; cum & per alium acceptari possit, l. 11. §. 2. ff. de donat. inter vir. & Uxor. Hottom. 8. obs. 18. Treutl. d. th. fin. lit. A. in fin. (c) Olim dubitabatur, an contractibus, an verò ultimis voluntatibus accensenda esset: Sed Just. eam ad legata retulit, iisq; ferè per omnia exæquavit

æquavit, d. §. 1. & l. fin. C. de mort. caus. donat. videlicet quoad effectus, ut ipse se explicat in d. l. fin. Quemadmodum enim legatum, ita & hæc donatio morte plenè confirmatur, arg. l. 4. in fin. ff. de adim. legat. quemadmodum in illo, ita & in hac Dominium ipso jure in donatarium transit, l. 2. in fin. junct. l. seq. ff. de Public. in rem act. quemadmodum ex illo, ita ex hac Falcida detrahitur, l. 5. C. Ad L. Falc. Adde Schneid. ad d. §. 1. n. 24. Quoad substantiam verò & hodie adhuc hæc duo inter se differunt, ut docet glos. ad d. §. 1. & ibi Schneid. num. fin. Unde & separatim de iis tractat Imp. Vult. ad d. §. 1. n. 9. Add. Bachov. ad Treutl. d. th. fin. lit. B. Procedit autem exæquatio illa etiam si mortis causa donatio ab intestato facta sit, arg. d. l. ult. C. de donat. mort. caus. Tr. d. th. lit. B. ibiq; Bachov. Hunn. d. tr. 4. q. 3. (d) d. §. 1. l. 19. l. 29. l. 15. §. 3. ff. de mort. caus. donat. l. 38. §. 3. ff. de Usur. l. 4. §. 2. ff. de doli except. Quod verum est, si donator donationis tempore constitutus fuerit in infirmitate, vel aliàs propter imminens periculum donaverit, iturus forte in bellum, vel navigaturus. Nam si quis sola mortis cogitatione donet, quamvis postea in morbum incidat, per reconvalescentiam non revocatur donatio, ut recte Schneid. ad d. §. 1. n. 22. Bachov. ad Treutl. d. th. f. lit. F. (e) d. §. 1. & l. 30. ff. d. tit. idq; sive expressa ea sit, sive tacita; ut si donator rem ita donatam, postea voluntariè alienaverit, l. 22. l. 32. §. 5. ff. de donat. int. vir. & uxor. (f) ante donatorem contingente d. §. 1. l. 19. ff. de reb. credit. & l. 23. ff. de donat. mort. causa. Competit autem ad revocandam hanc donationem vel condictio, vel utilis in rem actio, l. 30. l. 35. §. 3. ff. de mort. caus. donat. Schneid. ad d. §. 1. n. 23. Bachov. ad d. th. lit. F.

IX.

Donatio inter vivos vel absoluta est, vel relata. Absoluta est, quæ ex mera liberalitate fit, (a) hodiè etiam nudo pacto: (b) ita ut nec infirmatione egeat; (c) nisi 500. solidos excedat. (d)

(a) l. 1. l. 29. ff. de donat. l. 38. ff. de R. I. Dicitur aliquando simplex donatio l. 20. §. 3. ff. famil. erciscund. l. f. §. simplices C. de donation. ante nupt. Aliquando directa, l. 25. in pr. C. de donation. nonnunquam etiam communis l. 34. in pr. C. eod. (b) olim hæc donatio non censebatur perfecta,

perfecta, nisi vel stipulatione munita, vel traditione consummata, hodiè verò nuda voluntate & consensu utriusq; perficitur, ita ut ad exemplum venditionis statim plenissimum robur, & necessitatem traditionis in se habeat, *d. §. 2. Inst. d. t. l. 35. C. eod.* contractus tamen propriè non est, quamvis id velit *Wesenb. in w. ff. h. t. n. 2. Tholos. d. c. 7. n. 5. Treutl. d. D. t. 1. lit. A.* Sed pactum legitimum, ex constitutione Justin. confirmatum ut actionem produceret; *d. l. 35. C. de donat. conditionem videtur ex lege arg. l. 6. ff. de pact. juncta l. uni. ff. de condict. ex lege. Hunnius d. tr. 4. quest. 1. adde Gerhard. d. Dec. 6. quest. 7. (c) l. 25 l. 29. C. de donat. l. 12. C. de fide instr. quod & jure veteri ante tempora Theodosii obtinuisse verius est. Treutl. d. D. 6. litt. B. & ibi Bachov. (d) d. §. 2. Inst. hoc. t. d. l. 35. C. eod.* Fieri autem insinuatio potest coram quocunq; Magistratu & judice, etiam incompetente, *l. 27. l. 36. C. h. t. Schneid. ad d. §. 2. n. 11. Paul. Berens. d. D. 5. th. 2. quest. 4.* Et necessaria est regulariter, in quacunq; donatione etiam ad pias causas facta, *l. 19. C. de SS. Eccles. l. 34. §. 1. C. de donat. Schneid. ad d. §. 2. n. 21. Berens. d. th. 2. q. 5. Treutl. d. th. 6. litt. E. & ibi Bachov.* Nisi specialiter excepta reperiatur; ut donatio à principe, vel etiam à privato principifacta, *l. 34. pr. & auth. item & à privatis C. h. t. & similes, de quibus Glos. Schneid. & Dd. ad d. §. 2. Inst. hoc t.* Quod autem de principe dictum, non ad summum tantum Principem sive Imperatorem, sed ad alios etiam inferiores Principes pertinere videtur: ut nec illorum donationes insinuatione opus habeant: Malè autem ad Magistratus inferiores alios à nonnullis extenditur. Nam hos ultra 500. solidos absq; insinuatione donare quasi apud se ipsos non posse verius est, ut rectè docet *Bachov. ad Treutl. d. th. 6. lit. D.* Quod si igitur insinuata donatio non fuerit, corruet donatio, sed pro ea tantum parte, quæ legitimam summam excedit, *d. l. 34. pr. C. h. t. Gail. 2. Obs. 5. n. 8. Berens. d. th. 2. quest. 7.* Juramentum tamen accedens defectum insinuationis supplet, saltem jure Canonico, *arg. c. quamvis. de pactis in 6. Gail. d. lib. 2. obs. 39.* non etiam simplex & nuda insinuationi facta renunciatio, *arg. l. 55. ff. de legat. 1. Treutl. d. D. th. 6. lit. F. & ibi Bachov.*

X.

Donare possunt omnes, qui alienare: nisi prohibeantur; (a) & quidem res quaslibet, (b) etiam universa bona.

bona. (c) Revocatur tamen ob ingratitude[m] dona-
tarii, (d) & legitimæ deminutionem. (e)

(a) *arg. l. 12. pr. ff. de judic.* Prohibentur autem i. conjuges sibi
invicem *l. 1. 2. 3. & pass. ff. & C. de donat. inter Vir. & Uxor. & ibi Wesf.*
in w. ff. & Myns. cent. 2. obs. 33. Quod nonnulli etiã ad mortis causa do-
nationem extendunt, sed perperam, ut patet ex *l. 9. §. fin. l. 10. l. 12. ff. d.*
t. l. pen. ff. de donat. mort. caus. Schneid. ad d. §. 1. n. 60. Mynsing. d. obs. 33.
Treutl. d. D. 4. lit. B. ibiq. Bachov. Remuneratoriam quoq; & reci-
procam donationem valere expeditum est *per l. 7. §. 2. ff. d. t. de donat.*
inter Vir. & Uxor. Sed quid si maritus ignobilis, vel senex uxori no-
bili, vel puellæ donet, subsistetne donatio illa tanquam remunera-
toria? Et verius est non subsistere; quia hoc nunquam est expres-
sum, & sine lege autem loqui erubescendum est, *Fachin. 3. cont. 80.*
Treutl. d. th. 4. lit. B. in fin. & ibi Bachov. Interdum tamen & simplex
donatio inter conjuges subsistit; ut si nec donans pauperior, nec ac-
cipiens locupletior fiat, *l. 5. §. 8. l. 7. §. 1. & 7. l. 25. ff. d. t. de donat. int.*
Vir. & Uxor. c. fin. ext. eod. & ibi glos. vel juramento arg. c. cum contin-
gat ext. de jurejur. Gail. 2. obs. 40. Myns. d. obs. 33. aut morte conjugis do-
nantis confirmata fuerit, *l. 32. §. 2. ff. d. t. de donat. inter Vir. & Uxor.*
l. 24. l. 25. C. eod. idq; sive traditione consummata fuerit hæc donatio,
sive non, l. 33. pr. ff. d. t. Nov. 162. cap. 1. ibiq. Cujac. Coras. 5. miscell. 1.
Treut. d. th. 4. lit. E. Deinde parentes etiam liberis in potestate con-
stitutis donare nequeunt, *l. 11. C. h. t. n. d. l. 25. pr. C. de donat. inter Vir. &*
Uxor. Nisi forte in compensationem meritorum certorum, *Schneid.*
ad d. §. 1. n. 71. Fachin. d. lib. 3. cont. cap. 74. Gail. d. lib. 2. obs. 38. vel donatio
legitimis modis confirmata fuerit, *de quibus Treutl. d. D. th. 3. lit. E. Ad-*
de Fachin. d. lib. 3. cap. 72. & 77. Arum. d. exercit. th. 14. (b) tam corpo-
rales, quam incorporales, *l. 9. pr. l. 17. l. 27. ff. h. t. modo sint in com-*
mercio d. l. 9. §. fin. junct. pr. sup. de rer. divis. An & alienæ? ita dicen-
dum videtur arg. §. 4. Inst. de legat. & t. t. ff. Pro donato. glos. ad d. l. 9. §.
fin. Schneid. ad d. §. 1. n. 84. Sed quæritur hic: An donator teneatur
de evictione? Et verius est non teneri, nisi eam promiserit, *l. 18. §. f.*
ff. h. t. n. l. 2. C. de evict. Treutl. d. D. th. 5. lit. B. Arum. d. exerc. 6. th. fin.
Berens. d. th. 2. q. 8. (c) ea quæ tam futura, quam præsentia, *arg. l.*
17. §. 1. ff. Quæ in fraud. cred. l. 34. §. 4. C. Donat. l. 8. C. de revoc. donat. Co-
nas. 6. miscel. 17. Bronch. cent. 3. ass. 71. Arum. d. exerc. th. 15. Berens. d. th. 2
q. 2. Hænon.

Ad. l. 17. ff. h. t.

q.2. Henon. d. D. 6. th. 18. Elias Rob. D. 10. th. 7. Fom. d. D. 13. th. 2. in fin. (d) d. §. 1. Inst. h. t. & l. fin. C. de revoc. donat. ubi 5. enumerantur ingrati-
 tudinis causæ, præter quas nullas, ne quidem majores, vel similes ad-
 mittendas putamus, per d. l. fin. ibi ex his enim tantummodo & c. Don.
 14. com. 27. Foman. d. D. 13. th. 4. lit. F. Treutl. d. D. th. 7. lit. D. (e) Si enim
 liberi, parentes, vel fratres per donationem legitimâ defraudati sint,
 donatio quærelâ inofficiosa donationis rescinditur, l. 1. & t. t. C. de in-
 off. donat. ibiq; Cujac. in π. Non quidem in totum, sed quoad legiti-
 mam tantum, l. 5. & l. 7. in f. C. d. t. Cujac. 5. obs. 14. Don. 19. com. 11. Geil. 2.
 obs. 116. n. 4. Elias Rober. d. D. 10. th. 10. Bach. ad Tr. d. th. 7. lit. I. Addunt Dd.
 vulgo & aliam revocationis causam, supervenientiam videlicet libe-
 rorum ex l. 8. C. d. t. de revoc. donat. Verum cum ea specialiter de patro-
 no & liberto loquatur, perperam à Dd. ad quemvis donatorem ex-
 tenditur, ut rectè docet, Don. add. l. 8. & 14. com. 32. ibiq; Hilliger. lit. O. &
 P. Hottom. 1. amicab. respons. 12. Coras. 7. miscell. 30. Riemer. Dec. 5. q. fin.
 Berens. d. th. 2. q. 9. Bach. ad. d. th. 7. lit. E. Interim tamen contraria opi-
 nio in praxi recepta & in Camera probata est, Mynsing. cent. 5. obs. 63.
 proindeq; in judicando non facile ab ea recedendum, ut ex Tiraq.
 monet. Bachov. & Hillig. loco alleg. idem etiam sequitur S. W. Landts
 recht p. 2. tit. 18. §. fin. So auch einer etwas Namhafftes. Qua sententia
 stante, donatio, si liberi nati, vivo donatore decesserint, non conva-
 lescit, cum ipso jure rescissa sit, arg. d. l. 8. C. de revoc. donat. Treutl. d. lit.
 E. in fin.

XI.

Ad donationem relatam (a) pertinet & donatio
 propter nuptias, (b) quæ fit à marito, (c) in securita-
 tem dotis recuperandæ. (d)

(a) Quæ non ex mera liberalitate, sed sub conditione & modo
 fit, l. 1. ff. de donat. t. t. C. de donat. quæ sub modo ibi Cujac. in π. Species ejus
 aliquot recenset Foman. d. D. 13. th. 8. & 9. (b) Hæc veteribus Jctis pe-
 nitus fuit incognita Giphani. ad §. 3. Inst. h. t. à junioribus demum Prin-
 cip. introducta, Vocataq; donatio ante nuptias: Sed à Just. ut circa
 rem ipsam, ita & nomen facta mutatio, & donatio propter nuptias
 appellata est d. §. 3. & l. 20. C. de donat. ante nupt. (c) Vel sponso, aut alio
 quovis ejus nomine: quemadmodum enim dos ab Uxore, ita hæc
 donatio à marito proficiscitur, Cujac. 5. obs. 4. (d) ut videlicet

R

dote

dote à marito malè consumpta, vel soluto matrimonio uxor habeat, unde suum consequi possit, *d. l. 20. C. de donat.* Est enim hæc donatio hodie contractus specialis, quo sponsæ, vel uxori hypotheca in dotis securitatem constituitur, *Nov. 119. Vult. ad. d. §. 3. n. fin.* Unde errat *Wes. & alii*, qui ex hac donatione, dominium ipso jure in uxorem transire existimant, rectè ob id notati à *Bachov. ad Tr. d. D. th. 8. lit. B* Potest autem hæc donatio, non tantum ante, sed etiam post nuptias fieri, *d. §. 3. & l. 19. C. de donat. antenupt.* & eodem jure cum dote censetur; ita ut eadem pacta utraq; recipiat, *Nov. 22. & eadem utriusq; sit quantitas. Nov. 97.* Quod tamen contraria locorum consuetudine sublatum testatur *Schneid. ad d. §. 3. n. 4. Geil. z. Obs. 36. & lib. 2. Obs. 78. Adde Rittershus. ad Nov. p. 5. cap. 1. n. 7.*

XII.

Dominii acquisiti effectus est libera alienandi facultas, (a) Maritus tamen quamvis dotis Dominus sit, (b) prædium dotale ne quidem consentiente uxore alienare potest: (c) quemadmodum nec minores absq; tutorum vel Curatorum consensu res suas. (d) Contra creditori licet Dominus non sit, pignus nonnunquam alienare permittitur. (e)

(a) *arg. §. 41. supr. de Rer. div. l. 21. C. mandati.* Secundum legem præscriptam: à quo ut acquirendæ & conservandæ, ita & alienandæ rei petenda facultas est. *arg. §. 21. supr. d. t. de rer. div. Adde Vult. ad pr. Inst. quib. alien. licet & c. (b) §. 41. supr. tit. de rer. div. d. pr. Inst. quibus alienare licet l. 9. §. 1. l. 75. ff. de Jur. dotal. l. 23. C. eod. adeò ut non fructus tantum percipere, l. 7. pr. ff. l. 20. C. d. tit. Sed etiam servum dotalem manumittere, l. 3. C. d. tit. l. 24. §. 4. l. 61. & l. seq. ff. solut. matrim. res dotales vindicare, l. 9. C. de rei vind. aliosq; dominii effectus exercere possit. Constante enim matrimonio penes maritum dominium est actu & exercitio; penes uxorem quiete & cessatione, *arg. §. 30. Inst. de rer. div. Aegy. Hortens. ad d. pr. quibus alien. lic. Adde Paul. Berens. d. D. th. 3. quest. 1. & Cl. Dn. Ungep. Exerc. 7. q. 6.* Unde nec alienare quicquam, nec vindicare ab alio potest, *d. l. 9. C. de rei vind. l. 21. C. de jur. dot. Adde Bachov. ad Treutl. vol. 1. Disp. 15. th. 2. lit. B. (c) Ex L. Julia maritus prædia tantum Italica invita uxore alienare, obligare verò**

re verò etiam consentiente non poterat; Sed Just. & prædiorum di-
 scrimen sustulit, & alienationem etiam uxore consentiente omninò
 prohibuit, *d. pr. Inst. quib. alien. lic. vel non, & l. un. §. 15. C. de rei uxor.*
 Nisi forte mulier post biennium semel atq; iterum consenserit, ipsiq;
 ex aliis mariti bonis satisfieri possit. *Nov. 67. c. 1. ibiq; Cujac.* aut jura-
 mento consensum firmaverit, *arg. c. 2. de jurejur. in 6. Wes. in w. ff.*
defund. dot. n. 6. Res mobiles autem sive servando servari possint, sive
 non, rectè maritus alienat; *arg. d. pr. Inst. quib. alien. licet,* ubi rerum,
 immobilium tantùm fit mentio. Quod autem in uno prohibetur,
 in reliquis concessum intelligitur, *l. 12. ibiq; Gloss. ff. de judic. Paul. Be-*
renf. d. th. 3. q. 4. (d) §. 2. Inst. d. tit. l. 17. §. 1. ff. de jurejur. l. 3. C. de restit. in
integr. Unde nec mutuo dare, nec solvere creditoribus suis possunt,
d. §. 2. l. 17. §. fin. l. 19. §. 1. ff. de reb. cred. Ipsis etiam si debitores solverint,
 non aliter liberatio contingit, quàm si tutoris autoritas, & judici-
 alis sententia, sine omni damno, id est, sumptu & expensis debito-
 ris aut pupilli celebrata accesserit, *d. §. n. 2. & l. 25. C. de administ. tut.*
 Excipiuntur pensiones annuæ & usuræ, quæ pupillo solvi possunt,
 solo tutore autore *d. l. 25. l. 27. C. d. tit. (e) §. 1. Inst. d. tit.* Ubi distinguen-
 dum est: Aut enim convenit, ut liceret vendere, si intra certum tem-
 pus pecuniâ non solvatur; & Creditor finito tempore absq; ulla de-
 nunciatione vendere pignus potest. Aut nihil convenit; & vende-
 re creditori non aliter licet, quam si debitori denunciaverit, isq; bi-
 ennium à denunciatione ista cessaverit. Aut deniq; convenit, ne
 venderetur: Et adhuc, prævia tamen trina denunciatione, & bien-
 nio post denunciations elapso, venditio pignoris rectè procedit,
l. 4. ff. de pignor. act. l. fin. §. 1. C. de jur. dom. impetr. Gloss. ad l. 4. C. d. di-
stract. pign. Schneid. ad d. §. 1. Inst. h. t. Hunn. 2. var. resol. tract. 4. q. 17.
 Quod si vero Creditor pignus distrahturus, emptorem non inveniat,
 ipse jus domini impetrare poterit, *juxta d. l. ult. C. de Jur. domin. impetr.*

XIII.

Acquiritur nobis Dominium etiam per liberos in
 potestate existentes (a) servos nostros, (b) item alie-
 nos in quibus usumfr. habemus, & quos bona fide pos-
 sidemus. (c) non per alios. (d)

(a) *pr. Inst. per quas personas cuiq; acquir.* Sub distinctione tamen

R 2

bono-

bonorum sive peculiorum. Nam profectitia, quæ è re Patris, sive ab ipso, sive ab alio contemplatione ejus, l. 5. pr. & §. 1. ff. de jur. dot. & adventitia, quæ aliunde proveniunt, l. 8. C. de bon. quælib. patri acquiruntur. Illa quidem plenè, hæc quo ad Usumfructum, proprietate liberis salva §. 1. Inst. d. tit. l. 1. l. 2. C. de bon. mater. Castrensia vero, quæ occasione militiæ, velex muneribus vel stipendiis l. 22. ff. de Castrens. pec. l. 1. C. eod. Et quasi Castrensia, quæ ex professionibus, advocacionibus, &c. acquiruntur, l. 6. pr. C. de bon. quælib. pleno jure ad liberos pertinent, ut de iis pro lubitu, tam inter vivos quàm mortis causa disponere possint, d. §. 1. l. 2. ff. de castr. pec. d. l. 6. C. de bonis qualiber. (b) Qui quicquid acquirunt, Dominis suis etiam invitis ac ignorantibus acquirunt §. 3. Inst. d. t. l. 10. §. 1. ff. de acq. dom. Hereditate excepta, quam servi, nisi jussu dominorum, adire nequeunt, d. §. 3. & l. 25. §. 4. ff. de acquir. hered. ne aliàs dominos invitos æri alieno obstringant, l. 6. pr. ff. d. t. Non autem dominium tantum sed etiam possessio nobis per servos & liberos acquiritur, d. §. 3. l. 24. ff. de acquir. poss. Giph. add. §. 3. Verum scientibus tantum & volentibus, non invitis & ignorantibus, nisi ex causa peculiari, l. 1. §. 5. l. 3. §. 12. l. 44. §. 1. ff. d. t. de acquir. poss. Don. d. lib. 5. com. c. 8. & ibi Hillig. lit. C. Hunn. d. tract. 4. q. 29. (c) sive liberi homines sint, sive servi, verum ita demum, si quid ex re nostra, vel operis suis acquiri si verint. Nam extra hos duos casus servi quidem alieni dominis suis, liberi verò homines sibi ipsis acquirunt, §. 3. Inst. d. tit. d. l. 10. §. 3. & 4. ff. de acquir. rer. dom. (d) Per extraneam enim Personam nihil nobis acquiritur, §. pen. Inst. d. t. l. 1. C. eod. Excipitur tamen Procurator per quem etiam ignorantibus nobis acquiritur possessio, l. 2. C. d. acquir. poss. & per possessionem dominium, si Dominus fuit, qui tradidit, d. §. pen. & l. 8. C. d. t. de acquir. poss. Giph. add. §. pen. Elias Rober. d. D. 9. Coron. 2.

C O R O L L A R I A.

I. An Olla sorti lega vulgò ein Glückhaf possit ac debeat in Rep. tolerari? Talem in testas frustillatim comminuendam urbeq; ejiciendam esse, omnes, procul dubio, nobiscum concludent. arg. l. alearum C. de Aleator. l. Imperialis 23. in pr. de Nupt. Nam egentes exhauriuntur nummis, sumptus male collocantur, causaq; præbetur multiplici dolo & imposturis.

II. An expense, quas Pater pro filio studente fecit, tempore divisionis sint conferenda?

F I N I S.

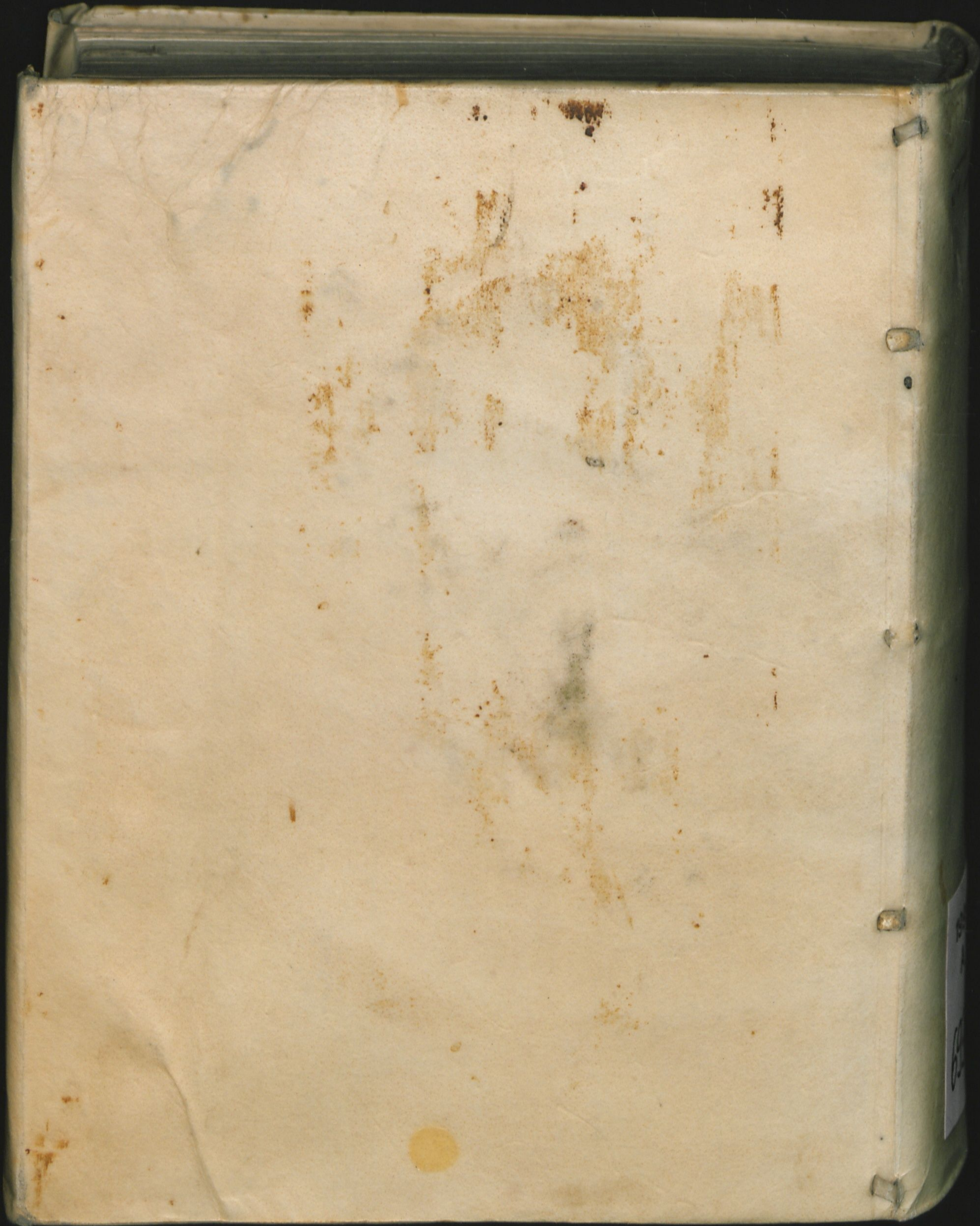
99 A 6938

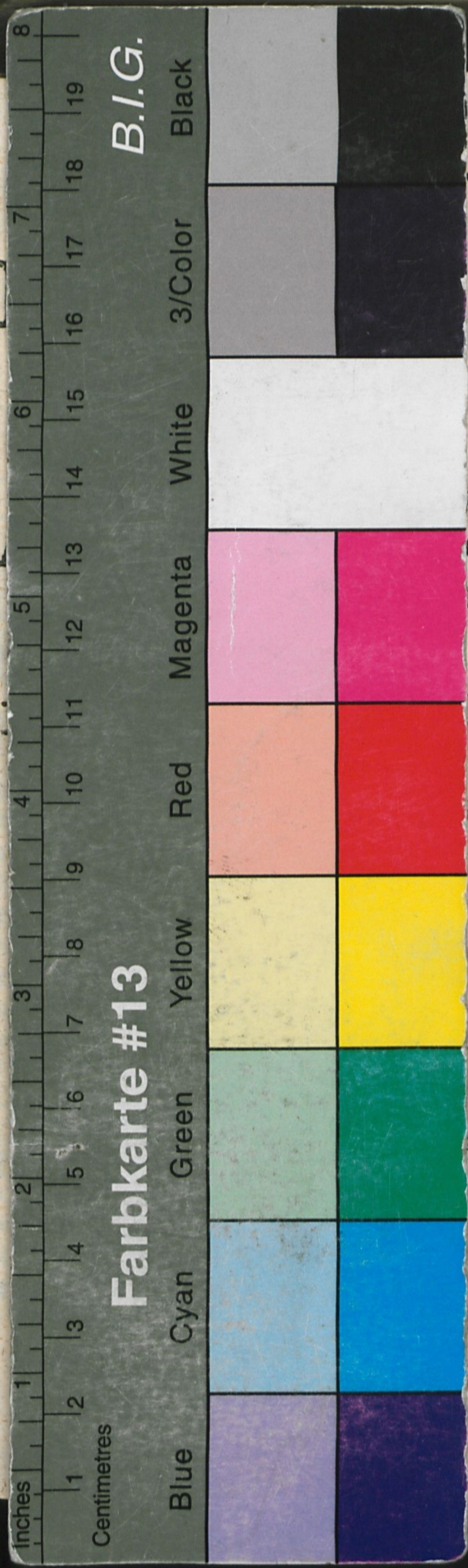
ULB Halle 3
002 822 58X

Handwritten text and faint bleed-through from the reverse side of the page, including the word 'CONNECTION' and some illegible characters.

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

EXTA.

NEAS ONES.

ate
dicæ in celeberrima.

LUDWELL

O.
uit.
CUS LOHET,
ERGICUS.

tis.
ario,

XVII

ICORUM,
aris Scherffij,
graphi.

6

